

РЕШЕНИЕ

№ 6287

гр. София, 07.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-12 СЪСТАВ, в публично заседание на девети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Кирил Ст. Петров

при участието на секретаря Ирина Ст. Василева
като разгледа докладваното от Кирил Ст. Петров Гражданско дело № 20221100109729 по описа за 2022 година

Предмет на делото е предявеният от „К.“ ООД, ЕИК **** срещу „Б.П.“ ООД /с променена правноорганизационна форма „Б.П.“ ЕООД/, ЕИК **** иск с правно основание чл.49 ЗЗД, относно осъждането на ответното дружество да заплати на ищцовото обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 222 345.96 лв., представляващи пропуснати ползи в размер на законната лихва върху внесената като обезпечение за спиране на изпълнението на Решение № 500 от 28.02.2019 г. по т.д. № 2146/2018 г. съгласно описа на Апелативен съд-София сума в размер на 636 284,16 лева за периода от 08.03.2019г. до 16.08.2022 г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 16.09.2022 г. до изплащането на задължението.

Ищцовото дружество основава претенцията си с твърденията, че е претърпяло имуществени вреди под формата на пропуснати ползи съизмерими със законната лихва върху внесената по сметка на ВКС гаранция за спиране на изпълнението на въззивно решение в размер на 636 284,16 лв. за периода от 08.03.2019г. – датата на внасянето до 16.08.2022г.-датата на връщането ѝ, които вреди са настъпили в следствие на действията на ищцовото дружество по завеждане на делото, въпреки че няма защитими права по ЗМГО.

В законоустановения срок за отговор на исковата молба, такъв постъпи от страна на ответника. С него предявеният иск се оспорва като неоснователен и недоказан. Ответникът релевира възражения за липсата на противоправно поведение от страна на дружеството, съответно от представителите му, тъй като е упражнявало гарантираното му от Конституцията и ХОПЕС право на защита пред съд, което е упражнило добросъвестно, че претендираните от ищцовото дружество суми не са нито пряка и непосредствена последица, нито пък предвидима вреда от поведението на ответника, което е правомерно,

добросъвестно и в съответствие със законовите правила. Сочи, че липсва причинна връзка между претендираните вреди и поведението на ответника, както и че внасянето на гаранцията по сметка на ВКС за спиране на изпълнението на въззивното решение е станало единствено по волята и на риска на ищцовото дружество, без ответникът да има каквато и да било вина за това. Счита, че в случая се претендира двойно обезщетяване на едни и същи вреди, доколкото по отношение на същата сума ищецът е завел искова молба срещу ВАС, Патентно ведомство и Народно събрание. Заявява, че периодът за който се претендира обезщетението не е зависел по никакъв начин от поведението на ответника, а определящи за продължителността му са били други фактори. Релевира и възраженията, че иска не е съобразен със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, както и за погасяване по давност на вземането. В заключение навежда възражението, че гаранцията не е била внесена от ищцовото дружество, а от „Х.Л.“ ЕООД, на което тя е била и възстановена, поради което не е налице възможност ищцовото дружество да е претърпяло сочените имуществени вреди.

С определение от 29.05.2023 г. е конституирано като трето лице-помагач на ответника Народно събрание на Република България. Постъпило е становище, с което се оспорва конституирането на НС като страна в производството. По същество претенцията се оспорва.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и съобразно чл. 235, ал. 2 ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възраженията на ответника, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 49 ЗЗД:

Съгласно т. 1 на ППВС № 7 от 1959 г. отговорност за непозволено увреждане по чл. 45 ЗЗД носят само физическите лица, които са причинили вредата чрез свои виновни действия или бездействия. Юридическите лица отговарят за непозволено увреждане на основание чл. 49 ЗЗД.

В тежест на ищеца е да установи, че са налице противоправни действия от ответника, а именно, образуването и воденото на т. д. № 5163/2014 г. по описа на СГС, въпреки че няма защитими права по ЗМГО, както и, че ответникът чрез съответните лица, на които е възложил воденето на производството, му е причинил имуществени вреди и какви точно, причинно-следствената връзка между поведението на лицата и причинените неимуществени вреди, както и конкретния размер на имуществените вреди.

С определение от 29.05.2023 г. като безспорни и признати между страните са отделени обстоятелствата, че ответното дружество е предявило и водило иск за защита по чл. 76 ЗМГО срещу ищцовото във връзка с което са били образувани първоинстанционно, въззивно и касационно производства и делото е било прекратено поради липсата на защитимо право с определение на ВКС, а с протоколно определение от 09.11.2023 г. и обстоятелството, че гаранцията по чл. 282 ГПК пред ВКС във връзка със спиране изпълнението на въззивно решение по т.д. № 2146/2018 г. по описа на Апелативен съд -

София е внесена с платежно нареждане, с наредител „Х.Л.“ ЕООД на 08.03.2019 г. Съответно гаранцията е освободена с определение на ВКС от 16.08.2022 г., в което е посочено сумата да се преведе по банкова сметка с титуляр „Х.Л.“ ЕООД.

По възраженията на третото лице-помагач относно конституирането му по производството:

Интересът на ответника от участието на третото лице-помагач е основан с възможността НС да бъде обвързано от силата на мотивите на крайния акт по съществото на делото с оглед възможността при неблагоприятен изход на спора ответникът да ангажира отговорността на НС по чл. 2в ЗОДОВ вр. чл. 4, § 3 ДЕС. Държавата участва в съдебни производства по граждански спорове за обезщетение за вреди по ЗОДОВ чрез процесуален субституент – органът, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. Когато държавата участва в съдебно производство чрез процесуален субституент, тя не става страна по делото /каквато тя е, когато законният ѝ представител действа от нейно име/, но е обвързана от постановеното решение, като да е била страна. Конституирането на процесуалния субституент като главна страна по делото, която извършва процесуалните действия от свое име, изключва възможността носителят на задължението /в случая държавата/ да вземе участие в процеса като главна страна – в това е смисълът на процесуалната суброгация и разпростирането на действието на съдебното решение. Отговорност на Народното събрание съгласно чл. 5, ал. 4 на Конституцията е съответствието на приетите закони с правото на Европейския съюз и другите международни договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, които са част от вътрешното право на страната. Тази отговорност легитимира ответника като процесуален субституент на държавата по исковете за вреди от нарушаване на правото на Европейския съюз, произтичащо от приемането и поддържането на национален закон, който се претендира да противоречи на правото на Европейския съюз – виж *решение № 14 от 15.02.2021 г. по гр. д. № 5165/2016 г. на IVз. о. на ВКС*.

Ето защо, са налице предпоставките по чл. 219 ГПК за участие на НС като трето лице-помагач, а изложените в становището и писмените бележки доводи в обратната насока са неоснователни.

Относно воденото паралелно адм. д. № 1860/2022 г. на АдС Пловдив в протоколно определение от 09.11.2023 г. се изложиха подробни доводи, които се поддържат от съда. Касае се до претенции с различни фактически състава, по различен ред и включващи различни елементи като предпоставки за ангажиране отговорността. Налице е частично застъпване на предмета на двете производства, но липсва тъждество между ответните страни по производствата. Претенциите съществуват успоредно, като конкуриращи се, а не като взаимно изключващи се. С упражняване на страната да предяви двете отделни претенции, респективно с предявяване на първата не се погасява правото да предяви претенцията си и срещу друг ответник в отделно производство. Ако съдът в административното производство уважи претенцията спрямо ответника по него, то решението няма да има сила на присъдено нещо спрямо ответника по настоящото

производство и обратното, т. е. обективните и субективни предели на решението пред административния съд ще са непротивопоставими на настоящия съд. Действително Народното събрание участва в настоящото производство като трето лице-помагач на страната на ответника, но изпълнителната сила, при евентуално уважаване на претенцията не би се разпростряла върху привлеченото третото лице и би имала само установително действие в отношенията му със страната, която го е привлякла - виж *ТР № 1 от 23.12.2015 г. по т. д. № 1 от 2014 г. на ОСТК на ВКС*. Липсва преюдициалност и пречки за водене на всяко едно от двете производства, като евентуалното уважаване на претенцията по едно от двете производства не би се отразила на другото до евентуално удовлетворяване на ищцовата страна, в който случай съдът, пред който производството все още не е приключило, следва да вземе предвид това удовлетворяване.

Не се спори, а и от доказателствата по делото се установява, че по искова молба на „Б.П.“ ООД срещу „К.“ ООД е образувано т. д. № 5163/2014 г. на СГС за защита по чл. 76 ЗМГО.

С решение по т. д. № 2146/2018 г. на САС са уважени претенциите на „Б.П.“ ООД.

„К.“ ООД обжалва решението на САС, поради което е образувано т. д. № 1270/2019 г. по описа на ВКС. Същевременно „К.“ ООД се възползва от възможността за спиране на обжалваното въззивно осъдително решение, като подава молба по чл. 282 ГПК с вх. № 2365 от 12.03.2019 г. Гаранцията по чл. 282 ГПК пред ВКС във връзка със спиране изпълнението на въззивно решение по т.д. № 2146/2018 г. по описа на Апелативен съд - София е внесена с платежно нареждане, с наредител „Х.Л.“ ЕООД на 08.03.2019 г.

С определение от 12.03.2019 г. по ч. т. д. № 598 от 2019 г. на II т. о. на ВКС е спряно изпълнението на въззивно решение по т. д. № 2146/2018 г. на САС.

С решение от 05.07.2022 г. по т. д. № 1270/2019 г. на I т. о. на ВКС е обезсилено решението по т. д. № 2146/2018 г. на САС и е прекратено производството по делото като недопустимо.

С определение № 176 от 16.08.2022 г. по т. д. № 1270/2019 г. на I т. о. на ВКС е освободена внесената по сметка на ВКС на основание чл. 282, ал. 2 ГПК гаранция в размер на 636 284.16 лв. за спиране изпълнение решението на САС. Сумата е преведена по банкова сметка с титуляр „Х.Л.“ ЕООД.

Претендира се законната лихва върху учредения като обезпечение залог в пари в производството по чл. 282 ГПК за периода до освобождаване на гаранцията.

Действително /в който смисъл и представената от ищеца практика/ пропуснатите ползи са неосъществено увеличаване на имуществото, което се основава на предположението за състоянието, в което то би се намирало, ако не бяха засегнати блага, както и, че вредата в хипотезата на чл. 403, ал. 1, пр. 1 ГПК е съизмерима като минимален размер със законната лихва върху учредения като обезпечение залог в пари за периода до освобождаването му.

Основните спорни въпроси по делото са свързани с обстоятелствата приложим ли е в случая редът по чл. 403 ГПК, налице ли е противоправно поведение от страна на „Б.П.“ ЕООД, респ. ако не – приложима ли е безвиновната /обективна/ отговорност при претенция по чл. 49 ЗЗД.

Непозволеното увреждане, предвидено в чл. 403 от ГПК включва: наложено обезпечение, **неоснователност на обезпечението** и вреда от така наложеното обезпечение.

Гаранцията, внесена като условие за допускане на обезпечение на иска служи за обезпечаване на отговорността за претърпените вреди от ответника по този иск. В случай на спиране по реда на чл. 282, ал. 2 ГПК на изпълнението на въззивното решение, същата сума е предназначена за удовлетворяване на признатото с решението парично притезание, респ. за обезщетяване на претърпените от забавеното изпълнение вреди, когато касационно обжалване не бъде допуснато или обжалваното въззивно решение бъде оставено в сила. Внесените като парична гаранция суми подлежат на връщане при условията на чл. 403, ал. 1 ГПК, съответно на чл. 282 ал. 4, респ. чл. 282 ал. 5 ГПК. В тези случаи, **при подаване на молба за освобождаване на гаранцията другата страна** разполага със защитата, която законодателят е предвидил в процедурата по освобождаване на гаранцията - чл. 403, ал. 2 ГПК, съответно - чл. 282, ал. 4 ГПК – *ТР № 6 от 23.10.2015 г. по т. д. № 6/2014 г. по описа на ОСГТК на ВКС*.

Отговорността по чл. 403 ГПК, а и по чл. 282, ал. 4 ГПК, е за страната внесла гаранцията спрямо другата /на срещна/ страна, която може да се ползва от защита.

Отговорността по чл. 403, ал. 1 ГПК е безвиновна /обективна/, макар и да лежи на плоскостта на отговорността за непозволено увреждане, тя се отличава от последната с оглед изискването за вина. Лицето, в чиято полза съдът е допуснал обезпечение на бъдещ иск не може да се освободи от отговорността по посочената по-горе разпоредба, като докаже, че е положил необходимата грижа да провери допустимостта или основателността на иска. Той отговаря при обезпечаване на бъдещ иск, ако не е предявил иска в срок, както и в случай, че искът е предявен в срок, но не е уважен. Отговорността по чл. 403, ал. 1 ГПК, като безвиновна се **отличава от отговорността за злоупотреба с процесуални права**, която изисква наличието на умишъл. Поради това при предявяване на иск по чл. 403, ал. 1 ГПК отговорността е за всички преки и непосредствени последици, които обезпечаването на иска е причинило на ответника - *определение № 170 09.03.2010 г. по ч. гр. д. № 144/2009 г. на IV г. о. на ВКС, решение № 63 от 30.11.2016 г. по т. д. 1512/2014 г. на II т. о. на ВКС, решение № 59 от 04.05.2017 г. по гр. д. 2817/2016 г. на III г. о. на ВКС* и др.

Възможност за ползване на специалния фактически състав на чл. 403 ГПК и предвидената в него обективна отговорност е предвиден само в две хипотези – чл. 403 ГПК и чл. 282, ал. 4 ГПК. Общото между двата случая е, че правата на лицето внесло гаранцията не са признати от съда – при обезпечението – искът е отхвърлен, не е предявен или производството е прекратено, а при спирането на изпълнението на въззивното решение – касационната жалба е отхвърлена. Т. е. обуславя се специфичната отговорност на този,

който е внесъл гаранцията спрямо другата страна /спрямо която е наложено обезпечението или в полза на която е постановено въззивното решение/. По настоящото дело е налице обратната хипотеза внеслият гаранцията претендира вреди спрямо лицето, в чиято полза е постановено въззивното решение, поради факта на образуване на производството по т. д. № 5163/2014 г. на СГС – виж и изявлението на адв. А. в о. с. з. на 09.11.2023 г. – л. 146 гръб.

Хипотезите на безвиновна отговорност не подлежат на разширително тълкуване. Отговорността на държавата по ЗОДОВ също е безвиновна. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми - *т. 3 от ТР № 3/22.04.2005 г. на ОСГК на ВКС*.

Следователно приложената към писмените бележки на ищеца съдебна практика, относима към производства по чл. 403 ГПК и по чл. 2 ЗОДОВ, дава отговор на въпроса за размера на имуществената вреда – пропуснатата полза при дадена в залог парична сума, но не дава отговор на въпроса за приложимостта на отговорността по чл. 403 ГПК към настоящия случай.

Настоящият съдебен състав намира, че в случая приложение намира общият състав на деликтната отговорност по чл. 49 ЗЗД, като не са налице основание за приложението на чл. 403 ГПК. Наличието на обективна отговорност е изключение от общите правила на деликтната отговорност в ЗЗД, доколкото се касае до изключение, то трябва да се прилага стриктно само и единствено, когато е предвидено от законодателя. В случая не може да се приложи по аналогия обективната отговорност по чл. 403 ГПК, доколкото има обща разпоредба, уреждаща конкретния случай, тази по чл. 49 ЗЗД. Освен това евентуалното прилагане по аналогия и приравняването на отговорността от неоснователно заведена искова претенция на тази по чл. 403 ГПК поставя въпроси за границите на приложимост на специфичната отговорност по чл. 403 ГПК. Така например, дали същото приложение следва да има и при внесена гаранция за спиране на изпълнението на влязло в сила решение по чл. 309 ГПК. Дали в подобен случай при отмяна на влязлото в сила решение, страна в чиято ползва е било постановено отмененото решение следва да носи обективна отговорност за неправилно постановения влязъл в сила съдебен акт, респ. ако се приеме, че отговорността и е обективна, то как това би се отразило на основни начала чл. 45 и чл. 56 КРБ, чл. 2 и чл. 8 ГПК.

Доколкото отговорността в случая не е безвиновна следва да се разгледа въпросът за наличието на противоправно поведение от страна на ответника.

Съгласно разпоредбата на чл. 45 КРБ гражданите имат право на молби, жалби, предложения и петиции до държавните органи. Наред с това по силата на чл. 56, изр. 1 КРБ всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени негови права или законни интереси, като съгласно чл. 117, ал. 1 КРБ, тази защита може да бъде осъществена и по

съдебен ред. Затова подаване на молби/жалби до компетентни органи представлява признато от закона право и **само по себе си не е противоправно действие**, което да обуслови отговорност за вреди. Такава противоправност обаче може да възникне в случаите, когато правото се упражнява **недобросъвестно, т. е. когато е налице злоупотреба със същото** по чл. 57, ал. 2 КРБ – виж *решение № 758 от 11.02.2011 г. по гр. д. № 1243/2009 г., IV г. о. на ВКС, решение № 668 от 19.03.2010 г. по гр. д. № 320/2009 г., IV г. о. на ВКС, решение № 201 от 06.01.2020 г. по гр. д. № 3973/2018 г., IV г. о. на ВКС*. Подаването на молба до съответния компетентен орган **/в случая подадената искова молба и образуването на образувано т. д. № 5163/2014 г. на СГС/ съставлява упражняване на законоустановена възможност** - гражданите имат право да се обръщат към надлежните органи. Ищецът е добросъвестен и, когато посочените от него обстоятелства **не бъдат установени**.

Злоупотреба с право /т. е. противоправно поведение/ е налице, когато молбата не е отправена с цел защита на права и законни интереси, а когато ищецът/молителят знае, че те са неверни, и подава молбата, за да навреди другиму или, за да накърни друг обществен интерес – виж *решение № 53/04.04.2018 г. по гр. д. 1913/2017 г., III г. о. на ВКС*.

За предявяването на неоснователен иск пред съд от едно лице, то не може да носи отговорност по чл. 45 ЗЗД или чл. 49 ЗЗД за причинените на другата страна вреди, ако не е доказана злоупотреба с права. Съгласно чл. 2 ГПК съдилищата са длъжни да разгледат и разрешат всяка подадена до тях молба за защита и съдействие на лични и имуществени права. По делото не се установява дори ответникът да се е снабдил с изпълнителен лист въз основа на невлязлото в сила съдебно решение. Напротив, установява се единствено, че ответникът е завел т. д. № 5163/2014 г. на СГС, а обстоятелството, че процесуалният закон допуска предварително изпълнение само по себе си не обуславя противоправност и отговорност на ответника по производството. Ответникът не е провокирал с поведението си внасянето на гаранция от страна ищеца. Напротив, след произнасяне по неговата претенция на две инстанции, искът му е бил изцяло уважен, поради което и не би следвало рискът от неправилното въззивно решение, на което законът е придал предварително изпълнение да се поставя **в тежест на страната предявила исковата молба**. В тази насока следва да се посочи, че ищецът е завел производството по чл. 2в ЗОДОВ, което не е приключило към момента пред АдС Пловдив, в което ще се прецени дали вредите не са причинени **от процесуалните субституенти на държавата**, които не са съобразили правото на ЕС.

Събраните по делото доказателства не могат да обосноват извод, че е налице злоупотреба с право от страна на ответника, а именно същият да е иницирал производството по чл. 76 ЗМГО с **единствена цел да увреди „К.“ ООД**. Следва да се посочи, че преди постановяването на решение от 05.07.2022 г. по т. д. № 1270/2019 г., съставът на I т. о. на ВКС е отправил преюдициално запитване. Именно отговорът по отправеното преюдициално запитване, даден с определение от 09.02.2022 г. на СЕС, С-35/21 г., е обусловил изводите на ВКС, че претенцията е недопустима. Предвид изложеното, а и доколкото доказателства за злоупотреба с права не са ангажирани, съдът намира, че ищецът

при образувано на производството по ЗМГО е действал със съзнанието, че чрез сезирането на компетентните органи търси защита на свои права. Поведението на ответника в случая не е противоправно, а същият е предприел законосъобразни действия по защитата на собствените си права и интереси. Доколкото ищецът не доказва пълно и главно първият елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане – ответникът, чрез съответните лице при или по повод на възложената им работа, да е обективирал противоправно деяние, извършвайки злоупотреба с право, то обсъждането на останалите елементи от фактическия състав на претенцията и събраните във връзка с тях доказателства е безпредметно.

Претенцията е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

По отговорността за разноси:

С оглед изхода на спора на основание чл. 78, ал. 3 ГПК разноси се дължат единствено на ответника. Ответникът претендира за адвокатско възнаграждение сумата от 16 251.60 лв. с ДДС, представя доказателства за плащане на сумата. Договорът за правна защита и съдействие е сключен след промените в Наредбата за минималните адвокатски възнаграждение от м.11.2022 г. По делото не е направено възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК, но дори и да беше направено заплатеното възнаграждение е съобразено с минималното по Наредба в размер 13 543 лв. - чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредбата. Съгласно § 2а от Наредбата - за регистрираните по ЗДДС адвокати дължимият данък върху добавената стойност се начислява върху възнагражденията по тази наредба и се счита за неразделна част от дължимото от клиента адвокатско възнаграждение, като се дължи съобразно разпоредбите на Закона за данъка върху добавената стойност. Адвокатско дружество „Т., Та и партньори“ е регистрирано по ЗДДС, което се установява от приложена справка от регистъра на НАП, а и от представените по делото договор за правна защита и съдействие и фактури. Минималното възнаграждение определено по Наредба с вкл. ДДС в случая е 16 251.60 лв. Оттук и на ответника следва да се присъди за разноси съобразно списъка по чл. 80 ГПК сумата в общ размер на **16 283.60 лв.**

На третото лице-помагач разноси не се следва на основание чл. 78, ал. 10 ГПК.

Така мотивиран, **СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД**

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от „К.“ ООД, ЕИК ****, със седалище о адрес на управление в с. Православен, п. к. ****, община Първомай иск срещу „Б.П.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, иск с правно основание чл. 49 ЗЗД за осъждането на „Б.П.“ ЕООД да заплати на „К.“ ООД, сумата в размер на 222 345.96 лв. - представляващи пропуснати ползи в размер на законната лихва за периода 08.03.2019 г. – 16.08.2022 г. върху внесената, като обезпечение за спиране по реда на чл. 282 ГПК на изпълнението на решение № 500 от 28.02.2019 г. по т. д. № 2146/2018 г. по описа на САС, сума в размер на 636 284.16 лв., поради иницирирането от страна на „Б.П.“ ЕООД на производството по т. д. № 5163/2014 г. на СГС, което е приключило с решение № 69 от

05.07.2022 г. по т. д. № 1270/2019 г. на I т. о. на ВКС, с което е обезсилено решението по т. д. № 2146/2018 г. на САС и е прекратено производството по делото.

ОСЪЖДА „К.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление в с. Православен, п. к. ****, община Първомай, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, **да заплати** на „Б.П.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. ****, сумата **16 283.60 лв.**, представляващи разноси по производството.

Решението е постановено при участието на **Народно събрание на Република България** като трето лице-помагач на страната на ответника „Б.П.“ ЕООД.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____